

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ЗАСАДИ ПРОКУРОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Карпунцов В. В.

доктор юридичних наук,

професор кафедри політичних наук і права

*Київського національного університету будівництва і архітектури
м. Київ, Україна*

Основоположний документ, що визначає міжнародні стандарти прокурорської діяльності, – Рекомендація (R)19 Комітету Міністрів державам-членам Ради Європи щодо ролі державного обвинувачення в системі кримінального правосуддя, прийнята Комітетом Міністрів 6 жовтня 2000 р. на 724-му засіданні заступників міністрів. Цим документом визначені функції прокуратури. Так, відповідно до Рекомендації прокурори є представниками органів державної влади, які від імені суспільства та в інтересах держави гарантують застосування закону, коли його порушення веде до кримінальних санкцій, враховуючи як права фізичної особи, так і необхідну ефективність системи кримінального судочинства.

Соціальна місія органів прокуратури зумовлена соціальною спрямованістю її функцій. Тому призначення органів прокуратури більшою мірою виражається саме в її функціях. А отже, з урахуванням аналізу різних точок зору виокремлюються основні ознаки соціального призначення органів прокуратури: 1) пов'язаність із суспільними відносинами; 2) інтегрованість у соціальне середовище; 3) ґрунтування на принципах рівності, свободи, справедливості; 4) наявність взаємного впливу суспільних інститутів та органів прокуратури один на одного; 5) пов'язаність з особливостями громадських відносин суспільства. Таким чином, соціальне призначення органів прокуратури – це форма впливу системи певного органу на суспільні відносини в Україні, яка виявляється у таких її функціях, як: забезпечення захисту прав та свобод людини і громадянина, утвердження режиму законності в діяльності різних інститутів громадянського суспільства, громадської безпеки та правопорядку, підвищення рівня правосвідомості та правової культури населення, яка заснована на принципах рівності, свободи, справедливості [1, с. 24]. Отже, соціологічний підхід передбачає розкриття причинно-наслідкових зв'язків в адміністративно-правовій дійсності та теорії.

Функції прокуратури зумовлюють її роль, значення і місце в державному механізмі, а також її систему та структуру. Система функцій впливає на соціальну компетентність органів прокуратури, їх призначення [2, с. 122]. При цьому, як влучно зазначає В.С. Ковальський, у сучасних умовах завдяки реалізації у прокурорському нагляді вимог державної влади діяти в інтересах усієї держави відбувається

поступова трансформація з карально-обвинувальної на обвинувально-захисну форму реалізації охоронної функції права [3, с. 193].

У функціональному аспекті прокуратура має самостійні і відокремлені напрями діяльності, увесь масив яких не збігається з функціями жодної з гілок влади чи окремого органу. Поширення визначення функції через напрям певної діяльності є не зовсім точним, оскільки напрям – це шлях до певної мети. Більше того, в межах однієї функції можна виділити декілька напрямів, видів процесуальної діяльності. Дещо умовно можна визначити функції прокуратури як вид діяльності її органів і посадових осіб, здійснювані в межах їхньої компетенції, обумовлені соціальним призначенням прокуратури і спрямовані на виконання покладених законом на прокуратуру завдань [2, с. 123].

Більшість науковців вважає, що пріоритетною функцією прокуратури є захист прав і законних інтересів громадян. У теперішній час прокуратура виступає дієвою інстанцією, де людина може знайти реальну, швидко і безкоштовну допомогу в захисті своїх прав [4, с. 119].

Така мета прокурорської діяльності конкретизується при виконанні завдань трьох рівнів, які є загальними та реалізуються у всіх сферах прокурорської діяльності і при здійсненні всіх покладених на прокуратуру функцій: 1) захист прав і свобод людини. Це зумовлює правозахисний характер прокурорської діяльності і кореспондує до положень ст. 3 Конституції України. Таким чином, захист прав і свобод людини і громадянина є першочерговим завданням прокуратури, визначає зміст і характер покладених на неї функцій. З іншого боку, прокуратура є однією зі складових механізму утвердження і забезпечення прав і свобод людини, що функціонує задля виконання відповідного обов'язку держави, задекларованого у ст. 3 Конституції України і до якого, крім прокуратури, включають також діяльність Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, центрів надання безоплатної вторинної правової допомоги, адвокатури та ін.; 2) захист загальних інтересів суспільства. Завданням прокурорської діяльності є захист не лише прав та свобод конкретного індивіда, але й суспільства в цілому. При цьому діяльність прокуратури спрямована на захист економічних, політичних, культурних, духовних та інших цінностей суспільства. Захист суспільних інтересів тісно пов'язаний із захистом прав і свобод людини, оскільки одним із найголовніших інтересів суспільства є всебічна правова захищеність індивіда, і навпаки – суспільні інтереси виражають загальні потреби членів суспільства, кожної окремої людини; 3) захист загальних інтересів держави. Очевидно, що прокуратура як орган державної влади покликана захищати інтереси держави, серед яких пріоритетними для органів прокуратури є забезпечення незалежності й обороноздатності України, фінансово-економічні інтереси держави, передусім у бюджетній та земельній сферах, належне функціонування системи кримінальної юстиції, а також пенітенціарної системи тощо. Необхідно

значити, що захист державних інтересів нерозривно пов'язаний із захистом інтересів суспільства, а також, у свою чергу, із захистом прав і свобод людини [5, с. 241].

Позиції науковців стосовно включення прокуратури до органів судової влади не є безпідставними, оскільки реалізація прокуратурою покладених на неї функцій безпосередньо пов'язана зі здійсненням правосуддя. Проте необхідно обов'язково враховувати, що в разі включення прокуратури до числа органів судової влади особливої уваги потребуватиме недопущення незаконного впливу прокурорів на особливий статус, повноваження і незалежність суддів, і навпаки [6, с. 40].

Дослідження управління органами прокуратури дає змогу зробити висновок про їх різносторонній та багатоаспектний характер, що насамперед пов'язано з виконанням ними специфічних завдань та функцій, які закріплені в Конституції України та Законі України «Про прокуратуру». Управління в органах прокуратури регулюється матеріальними та процесуальними (процедурними) адміністративно-правовими нормами, які визначаються в науковій літературі як «обов'язкове правило поведінки, що встановлене й охороняється державою, метою якого є регулювання суспільних відносин, що виникають, змінюються і припиняються у сфері публічного управління» [7, с. 285].

Засновуючись на вищевказаних наукових позиціях, відзначимо, що завдання управління органами прокуратури базуються на актуальності ситуації взаємовідносин між прокуратурою та іншими суб'єктами соціально-політичної дійсності і полягають сьогодні у зміцненні авторитету органів прокуратури. До завдань управління органами прокуратури необхідно віднести: підвищення прозорості у діяльності прокуратури, доведення до широких верств населення інформації про соціальне призначення, правовий статус та особливості діяльності прокуратури в Україні; залучення представників громадськості до обговорення напрямів реформування органів прокуратури, шляхів вирішення актуальних проблем, що постають перед її працівниками під час виконання покладених на них повноважень; прогнозування можливості виникнення соціальної напруженості в окремих соціальних групах у сфері інтересів діяльності прокуратури та вжиття заходів щодо їх попередження; підвищення кваліфікації працівників органів прокуратури, насамперед оволодіння ними навичками якісного та ефективного спілкування; удосконалення відомчої нормативно-правової бази; організація постійних соціологічних досліджень громадської думки щодо діяльності органів прокуратури.

Органи прокуратури як органи публічної влади виконують відповідно до своїх завдань частину функцій держави. Кожне з цих завдань припускає здійснення власного набору функцій. Концептуальна, на наш погляд, зміна підходу до визначення публічної влади зумовила необхідність дослідження функціональної природи органів прокуратури крізь призму поняття публічної влади.

Література:

1. Єрмаков Д.І. Адміністративно-правове забезпечення формування позитивного іміджу органів прокуратури України : дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 / Міжнародний університет бізнесу і права. Херсон, 2013. 212 с.
2. Михайленко О.Р. Прокуратура України: підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. К. : Юрінком Інтер, 2011. 336 с.
3. Ковальський В.С. Охоронна функція права : монографія. К.: Юрінком Інтер, 2010. 336 с.
4. Беззубов Д.О. Трансформація та розвиток адміністративного права в умовах сучасного правотворення: навч. посібник. К. : «МП Леся», 2014. 176 с.
5. Сучасна правова енциклопедія. О.В. Зайчук, О.Л. Копиленко, Н.М. Онищенко [та ін.] / за заг. ред. О.В. Зайчука; Ін-т законодавства Верхов. Ради України. К.: Юрінком Інтер, 2009. 384 с.
6. Колесник Т. Шляхи удосконалення адміністративного законодавства, яке регулює механізм реалізації гарантій незалежності прокуратури в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 4. С. 39–44.
7. Рибалка Н.О. Особливості визначення системи та структури органів прокуратури України. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 1. С. 284–287.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-271-8-36>

МЕДИЧНА ПОМИЛКА ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ МЕДИЧНОГО ПЕРСОНАЛУ

Карпушина М. Г.

*аспірантка II курсу кафедри кримінального
та адміністративного права
Академії адвокатури України
м. Київ, Україна*

Медіакомунікаційна та телекомунікаційна складові процеси відіграють значну роль в системі обліку даних.

Так, науково-технічний прогрес захопив усі сфери діяльності людини (Тимошенко С.П., 1982). Бурхливий розвиток сучасних інформаційних технологій, як однієї із складових частин науково-технічного прогресу, обумовлений необхідністю отримання і використання інформації у зв'язку з підвищеною діловою активністю населення. Однак, високі технології надто швидко відходять у минуле і потребують свого розвитку